

Короленка, 2024. С. 264-267. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/25820>

2. Школяр Т. А. Важливість збереження матеріально-технічних об'єктів як бази діяльності закладу освіти // Сучасний стан біосфери у науковій спадщині академіка Володимира Вернадського в контексті сучасних техногенних загроз : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 березня 2024 року). Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. С. 196-198. URI: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/23602>

Оспіщев Д.С.,
здобувач вищої освіти,
Воронкова В.Г.,
доктор філософських наук, професор,
завідувачка кафедри управління та адміністрування,
Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні
Запорізького національного університету

ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ТА ЕТИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКА В УМОВАХ ВІЙНИ І ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Як демонструє сучасна епістемологічна рефлексія у сучасних умовах війни та складного поствоєнного відновлення суспільства особливого значення набуває роль керівника, здатного ефективно діяти в кризових ситуаціях. Війна створює для управлінської діяльності умови постійної невизначеності, психологічного напруження, обмежених ресурсів і підвищеної відповідальності за життя та добробут людей. У таких обставинах керівник має не лише приймати стратегічні рішення, а й підтримувати психологічний стан колективу, формувати довіру та сприяти згуртованості людей. За результатами міждисциплінарного дискурсу психологічна стійкість і етична відповідальність керівника стають ключовими чинниками ефективного управління. У поствоєнний період ці якості залишаються не менш важливими, адже суспільство потребує відновлення соціальних зв'язків, стабільності та довіри до інституцій. Дослідження психологічної стійкості та етичної відповідальності керівника є актуальним, оскільки дозволяє визначити механізми ефективного управління в умовах криз і сприяє формуванню нових підходів до лідерства у процесі відбудови держави.

Згідно з інноваційною парадигмою психологічна стійкість керівника розглядається як здатність особистості зберігати внутрішню рівновагу, ефективність мислення та здатність до прийняття рішень у складних, стресових і небезпечних умовах. Вона проявляється у здатності контролювати емоції, адаптуватися до швидких змін, підтримувати власну мотивацію та мотивувати

інших. Етична відповідальність керівника означає усвідомлення моральних наслідків своїх рішень і дій, орієнтацію на загальнолюдські цінності, справедливість, повагу до людської гідності та відповідальність перед колективом і суспільством. У контексті дискурсивних трансформацій особливого змісту, адже управлінські рішення можуть впливати не лише на ефективність діяльності організації, а й на безпеку, психологічний стан та життя людей. Таким чином, психологічна стійкість і етична відповідальність виступають взаємопов'язаними характеристиками особистості керівника, що визначають якість його управлінської діяльності.

Психологічна стійкість та етична відповідальність керівника виконують низку важливих функцій у процесі управлінської діяльності, особливо в умовах війни та поствоєнного відновлення. Насамперед вони виконують регулятивну функцію, оскільки допомагають керівнику контролювати власні емоції, поведінку та прийняття рішень у складних і стресових ситуаціях.

У площині інституційних змін важливою є також організаційна функція, яка проявляється у здатності ефективно організовувати діяльність колективу, координувати роботу людей і забезпечувати стабільність функціонування організації навіть у кризових умовах.

Ще однією важливою функцією є мотиваційна, адже керівник своїм прикладом, впевненістю та моральною позицією здатний підтримувати бойовий дух, віру в результат та бажання працювати для досягнення спільної мети. У вимірі сучасної управлінської думки психологічна стійкість і етична відповідальність виконують соціальну функцію, сприяючи формуванню довіри між керівником і підлеглими, зміцненню взаємопідтримки та згуртованості колективу. У поствоєнний період ці функції набувають особливого значення, оскільки сприяють відновленню нормальної роботи організацій, соціальних зв'язків і стабільності в суспільстві.

Психологічну стійкість керівника можна тлумачити як комплексну властивість особистості, що полягає у здатності зберігати емоційну рівновагу, самоконтроль і ефективність мислення у складних, напружених та кризових ситуаціях.

Етична відповідальність керівника тлумачиться як усвідомлене дотримання моральних принципів, норм справедливості, поваги до гідності людини та відповідальності за наслідки власних рішень і дій перед колективом і суспільством. Саме поєднання психологічної стійкості та етичної відповідальності формує основу ефективного та морально орієнтованого управління.

В умовах війни та поствоєнного відновлення для українських організацій та суспільства в цілому необхідно впроваджувати програми навчання та тренінги,

які формують здатність керівників зберігати самоконтроль, ефективно приймати рішення у стресових ситуаціях і адаптуватися до змін. Це можуть бути курси з кризового управління, емоційного інтелекту та роботи з власним стресом. Доцільно також інтегрувати етичні стандарти та принципи гуманного управління у внутрішні політики організацій. Керівники повинні усвідомлювати наслідки своїх рішень для людей та суспільства, формувати довіру і підтримувати справедливі правила в колективах. Доречно впроваджувати системи психологічної підтримки для працівників, особливо у постраждалих регіонах, забезпечувати відкриту комунікацію та прозорість рішень. Адаптувати зарубіжний досвід лідерства у кризових ситуаціях та вітчизняні методики психологічної адаптації та управління. У нагоді стане розробка довгострокових стратегій відновлення організацій і громад, де керівник поєднує професійну компетентність з моральними та психологічними якостями, що сприятиме стабілізації суспільства, економіки та соціальних процесів в Україні [1].

Список використаних джерел:

1. *Осніщев С. Психологічні аспекти управління змінами в організаціях в умовах війни і повоєнного відновлення. HUMANITIES STUDIES: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house «Helvetica», 2025. 23(100). С.82-93. <http://humstudies.com.ua/article/view/335590/324482>*

Передера А.А.,

здобувач вищої освіти,

Шергіна Л.А.,

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У КРИЗОВИХ УМОВАХ ВІЙНИ

Фінансова стійкість є ключовим показником стабільності та життєздатності підприємства, особливо в умовах економічної невизначеності. Вона не є абсолютною величиною, оскільки характеризує фінансовий стан підприємства та має безпосередній вплив на його основні напрямки діяльності. Фінансова стійкість забезпечує реалізацію основних стратегій розвитку підприємства на основі ефективного управління капіталом і рухом коштів, а також дозволяє стабільно розвиватися в довгостроковій перспективі.

Серед науковців існують різні підходи щодо тлумачення фінансової стійкості. Серед економістів найпопулярнішим є визначення фінансової